

Aan de minister van Klimaat en Groene Groei

Mevrouw drs. S.Th.M. Hermans

Beilen, januari 2026

Geachte mevrouw,

In 2023 heeft de staatssecretaris Mijnbouw een gebiedsproces in verband met hernieuwde oliewinning in Schoonebeek geïnitieerd. Daarmee gaf hij invulling aan de contourennota Mijnbouw en sloot aan bij de initiatieven die vanuit de NAM werden genomen. Een van de sporen in dat proces was te onderzoeken hoe invulling gegeven kon worden aan een gebiedsbijdrage vanuit de oliewinning. Dat onderzoek en de vervolgstappen daarop zijn inhoudelijk afgerond. Op verzoek van het Bestuurlijk Overleg informeer ik u in deze brief graag over de stappen die zijn gezet en het eindresultaat.

Halverwege 2023 is een verkenning gestart naar de overwegingen voor een bijdrage vanuit de oliewinning in Schoonebeek, en naar de mogelijke grondslagen voor zo'n bijdrage. Aan de verkenning hebben EZK, NAM, de provincie Drenthe en de gemeenten Coevorden en Emmen deelgenomen. De verkenning is inhoudelijk en organisatorisch begeleid door twee onafhankelijke partijen, te weten De Gemeynt en Stelpstra Advies.

Verkenning en besluit over bijdrage

In december 2023 hebben deze begeleidende partijen een Verslag van bevindingen van de verkenners opgeleverd. De staatssecretaris heeft bij brief van 22 januari 2024 de Tweede Kamer hierover geïnformeerd en daarbij tevens aangegeven wat zijn standpunt is met betrekking tot het verstrekken van een bijdrage vanuit het Rijk. Gemeenten en provincie hadden aangedrongen op een zichtbare rechtstreekse bijdrage van zowel Rijk als NAM. De staatssecretaris heeft vervolgens gekozen voor een bijdrage vanuit het Rijk via EBN. In zijn brief van 11 juni 2024 aan de Tweede kamer meldt de staatssecretaris dat NAM zich

committeert aan een bijdrage van 1 euro per vat gewonnen olie, met een toeslag van 50% voor het geval de olieprijs in enig jaar gemiddeld boven € 80 per vat uitkomt. Met deze bijdrage is er sprake van maatwerk. Het is aan de regio om vervolgens samen met de inwoners te bepalen hoe en waaraan de bijdrage zal worden besteed.

Vervolgproces bijdragespoor

Na het vaststellen van de bijdrage hebben de gemeenten Emmen en Coevorden zich samen met de NAM gebogen over die laatste vraag. Daarover is meerdere malen met bewoners uit het gebied gesproken. De gemeenten hebben daarin vooral een rol willen spelen in het proces, waarbij van de zijde van de NAM ook is meegedacht over de inhoud. Samen met mij is veelvuldig met elkaar gesproken over het inrichten van de governance rondom het beheren van de bijdrage. Daarbij is gebruik gemaakt van inzichten en modellen die bij andere gebiedsfondsen worden gebruikt. Tegelijk was het ook pionieren vanwege de specifieke situatie waarbij een aan productie gekoppelde bijdrage ingezet gaat worden ten behoeve van een gebied als geheel en niet aan afzonderlijke inwoners van dat gebied. Zowel beide gemeenten als de NAM vonden het in het traject van belang om duidelijk aan te geven dat zij voor zichzelf geen directe rol te zien bij de besteding van de middelen. De bijdrage wordt immers aan het gebied uitgekeerd.

Wel voelden deze partijen de verantwoordelijkheid om het proces te faciliteren omdat er immers geen gremium was die dit vanuit het gebied kon doen. Dit maakte het tot een complexe puzzel om op te lossen. Met goedvinden van een vertegenwoordigingsgroep vanuit Schoonebeek en omgeving, hebben beide gemeenten mij gevraagd om op te treden als verkenner/facilitator van het proces.

De keuze voor het hoe en wat

Vanwege de mogelijke omvang van de bijdrage en de looptijd daarvan is het van belang de middelen uit de bijdrage zorgvuldig te beheren. Nu gemeenten en NAM dat beheer niet voeren, is er gekozen voor een zelfstandige juridische entiteit in de vorm van een Stichting. Dit is een bekende rechtsvorm waarmee in de stichtingsakte de te dienen doelen zijn vastgelegd en die ook voldoende slagkracht in zich heeft om tot daadwerkelijke besteding te komen.

Bij het beheren van een gebiedsfonds zoals dit, is het van belang voldoende comfort te hebben dat wederzijdse belangen voldoende zijn geborgd. Daartoe zijn voor de bestuurders van de Stichting profielen vastgesteld die borging moeten bieden voor de kwaliteit waaraan bestuurders moeten voldoen in combinatie met lokale betrokkenheid. Tussen Stichting en geldgever (NAM) zijn de wederzijdse verplichtingen vastgelegd in een overeenkomst die wederkerig gesloten wordt. Hierin staat waaraan de NAM en de Stichting zich beide te houden hebben. Tenslotte is ook toezicht op het bestuur geregeld door het instellen van een Raad van Toezicht aan wie de bevoegdheid toekomt bestuurders te benoemen en te ontslaan, alsmede een aantal toestemmingsbevoegdheden. De leden van deze Raad van Toezicht (3) worden voorgedragen door de gemeenten (ieder 1 lid) en door NAM (1 lid), maar dragen hun verantwoordelijkheid zonder last of ruggenspraak.

De inhoudelijke borging van de besteding van middelen zit in de bij akte vastgelegde doelstelling van de Stichting:

De stichting heeft ten doel:

- *Het bevorderen van een duurzame economische- en welvaartsontwikkeling en energietransitie binnen het gebied zoals dat is vastgelegd in het fondsreglement*
- *Het verstrekken van financiële middelen en ondersteuning aan initiatieven die bijdragen aan de economische ontwikkeling, duurzaamheid, energietransitie en welvaart van het gebied.*

Naast bovengenoemde documenten is er nog een fondsreglement en een regeling over de vergoeding van bestuurders. In het fondsreglement wordt meer in detail geregeld hoe het bestuur het fonds beheert en zijn fondscriteria opgenomen. Het fondsreglement omschrijft ook het gebied waarop het fonds van toepassing is.

In het vergoedingenreglement wordt de maximale vergoeding voor bestuurders en leden van de Raad van Toezicht geregeld waarmee voorkomen wordt dat zij daar zelf over moeten beslissen.

Tot slot

Met het afronden van het hierboven beschreven proces, heeft een intensieve zoektocht geleid tot resultaat. Het meest ingewikkelde in die zoektocht was het afbakenen van de doelen en het bepalen van het gebied waar het fonds moet “landen”. Dat is echt maatwerk. Het is ook het maken van een keuze. Want met name over deze twee punten zal altijd

discussie zijn. Om niet alles in beton te gieten, bieden de keuzes voor dit gebied voldoende ruimte om rigiditeit te voorkomen. De open houding van alle deelnemers in het gebied (overheden, inwoners en exploitant) hebben het mogelijk gemaakt deze stappen te zetten. De afspraak is dat zeker de eerste jaren samen teruggekeken gaat worden of wat is bedacht ook werkt. Uiteindelijk tellen niet documenten of een structuur, maar wat daadwerkelijk in de samenleving met de bijdrage tot stand wordt gebracht.

Ik vertrouw er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend.

Tjisse Stelpstra